

מבריה בגשם

(עם ספר שיריו של עזרא זוסמן)

מאת ש. שלום

היו אלה ימינו הראשונים בגליל, לפני יותר מארבע עשרות בשנים. על דלת הדרי הבודד במושבה נשמעה דפיקה בשעת לילה מאך חרה. כשפתחתי נצבו לנגד עיני לאור הפנס שבידי שני בחורים צעירים, האחד שחוסעור ורזה, בעל בלודית שחורה ורכה על מצ' חו הגבות ועינו התולמניות. וז' האחד גמך יותר, בפנים של בר' אבהו ובר' אוריין, שאף על פי ש' קיצר בלבושו וגילח את חתימת זקנו, לא נימחה זיוה של תורה ממכתו הגבון מבעד למשקפיו ה' ניצאים: עזרא זוסמן המשורר והצייר גליקסברג הצייר. צוברי אורה היו, שעשו הניה ב' מישבה לשם הזכרות עמי, שפר' ספתי או שיריי הראשונים.

ליל הפגישה לכדגלות הריכנען פוזתרי' הכוכבים ולמראשות מירוסים וים כנרת, שהבחינו לקראתנו ב' הכלתם האסלה, היה לנו לילי' שימורים, וכשנפרדנו למחרת ר' סנינו — אלה חורה לעיר העברית התישית ואנכי לבית ספרי הכפר רי, בו לימדתי, היה לי כאילו נכ' וזיה בינינו ברית לבבית להליכת, איש בנתיבו השונה, למחוז הפץ אחר.

ולא נפגשנו יותר פגישה של פמש מאז אותו הלילה. אך סלי פעם בפעם, במרוצת השנים, בראו' ה' תמונה של זה או בקראי שיר של זה, שאך זה יצאו מבי' הו' צר, את ראשיתו בגליל ביקשתי בתוכם ואת, המרחב אשר פתח דלתיים, מבלי שיטשטש נקודה מיצאו.

אצל עזרא זוסמן ואצלי זה הת' בטא מיד, שביעות אחדים לאחר הפגישה שחלה בראשית הסתו, עם רדת הירח — בשיר גשם שפר' סמניו כמעט בעת ובעונה אחת, שירי אני נקרא, בודלף, והוא נכתים במלים: אחים, באותם הרגעים הפקירו לבבכם לפצעים, יש כי תרוננו נושעים — פחאם בודלף, ואצל עזרא זוסמן השיר נקרא, סבריה בגשם, והוא אחד הנפלאים שבשיריו, והוא נכתים במלים:

הקרוב פתח דלתים
ועמתי לשוט
עם ה' בשפתים —
ולקשם טעם פדוה.

מה צבר ומה לא עבר על כולנו באיזן ארבעים ושתיים השנת ש' הלנו מני און, תאריכים גדושי מאירעות, אינסי שואה, אדירי פלי' את ובחלקת היחיד שלנו מה הע' מיק הריש הונן למעניתו, כל זה הוא למעלה מכוח האמירה אף ב'

שורות השיר כל יכתב, ואולם בחלל שבין השיטין ניתן לרמוז אפס קצותי. וזת סוד שירתו של עזרא זוסמן, שהיא כולה נכ' הבה בין השיטין, בתווי המטרה של השתיקה, בדקות הצלילים ו' בהצאי' הגונים שמעבר לקולות ה' סולם וצבעי הקשת, על כן הומן גם כשל וגם קיים בתוך העל' זמניות של שירתה, והמקום, מקר' גנו, גם אינו וגם ישנו, בפע' מות האבר' אשר חפר, וב' שבילים' אשר שם, למלאשותיו.

מדפדף אני בגשם בספר שיריו המכונסים, שכה בושש לבוא וצחה סוף-סוף ראה אור, בהידור מעודו, בהיצאת עם עיבד, פותח אני עמוד 226, לאסור, סוף השליש השני של יבול שירתו מני און. קורא אני שיר אשר נכתב כחצי יובל שנים אחרי' פגישתנו ב' סבריה בגשם" (עמוד 14), השיר נקרא "גשם קיצי" והוא נכתב בנינובהו ציר האגם, המצופפת בצעיף הסג' ריר, השיר פותח ברמזומי בוקר, בנינית, הגבל של הגשם" בבית הפילה ריק עדיין, בו הננן "עם אלוהיו ממתק סודו", והניגון אי' גו בודד, עונה לו הלל שומע, שציפה מכבר", בתוכו, גער שולח רוכב אוסיים עם כל דוב דבנים" ו' לקראתו מישהו גער רוי כב אופניים, דוור קטן עם מב' ריק", ו' בשורת הגער השליה, שפ' תיים שהודישו את ניבן לדומיה, ודומיה אל המטר", והדומיה לוי בשת צורת וולת", והרבה פנים לעולת, הנה ליד שולחנו התייש גוור הכר, והנה, הולכי הרחוב הראשונים עם מטירות", וכולם אינם אלא, פלגו ישות אחת" צלי' לים של, ניגון אשר קושר לבנו אל וודאות התעודה, אל טוב שאין לו גבול — והוא מנגן בינינו", ובספגי אל תוכי, ב' עין לחות המתבוננת" את השיר, במלוא ה' תהודה" אני נפעם ומשתומם לגלות, כי אכן הוא הוא, זה הניגון וזה השיר של "סבריה בגשם" בו —

... כל קוץ וקש,
כל מבט עיף ורש,
כל הולע ואגל מים
הקפלו באור שמים.

ולכי מתמלא רחשי ועדיה למ' שורר שישאר נאמן, לכל מלוא לרכו הארוכה עד הלום, לאותו גשם, נדבות' בגליל, בו ראיתו בראשית התגלותו, ואני סבך בר' כת בורא מאירי, אותו האיר', אור סבריה הקדוש, בו, סביטה גדה אל גדה, ובו, החוף כהדר פנים", זה, אור פנימי כאור מקיף, שבכתו העניק היום עזרא זוסמן לאוצר השירה העברית את ספר שירת הייז הענווה והנאלצת, ה' עשויה כילה, ארג ארזות דקים, טלאכת מחשבת צנופה, עטופה גלימת הגשם.